

UOT 553.3/4

**CƏYİRÇAY SAHƏSİNİN NƏCİB VƏ
ƏLVAN METALLARA PERSPEKTİVLİYİ****A.M.İSMAYİLOVA**
Bakı Dövlət Universiteti
aygun46@mail.ru

Məqalədə Gədəbəy filiz rayonunun Cəyirçay sahəsinin nəcib və əlvan metallara perspektivliyinə baxılır. Aparılan tədqiqatlar nəticəsində sahə ərazisində şimal-qərb istiqamətli (320-340⁰) qızıl-daşıyıcı zona aşkar edilmişdir. Bu zona hidrotermal dəyişilmiş (serisitləşmə, xloritləşmə, kaolinləşmə), doğranmış, kvarslaşmış və əzilmiş süxurlardan təşkil olunub. Bu süxurlarda nəcib və əlvan metalların yüksək miqdarda təyin olunması sahənin bu elementlərə perspektivliyini göstərir.

Açar sözlər: Cəyirçay sahəsi, nəcib və əlvan metallar, perspektivlik, hidrotermal dəyişmiş süxurlar.

Kiçik Qafqazın Gədəbəy filiz rayonu qədim zamanlardan bir çox faydalı qazıntı yataqları ilə məşhurdur və həmişə bütün dünya qeoloqlarını özünə cəlb etmişdir. Burada sənaye əhəmiyyətli ehtiyatları təsdiq edilmiş Qaradağ mis-porfir, Gədəbəy mis-kolçedan filizi yataqları, Bittibulaq mis-mərgümüş təzahürləri və s. məlumdur (Babazadə və b., 1990, 2005, 2012). Son vaxtlar Gədəbəy filiz rayonuna maraq daha da artmışdır. Belə ki, rayonun məşhur Gədəbəy yatağında, Qaradağ-Xarxar, Cəyirçay filiz sahələrində xarici şirkətlər Azərbaycan qeoloqları ilə birgə yeni işlərə başlamışlar.

Cəyirçay sahəsinə diqqət onunla bağlıdır ki, son vaxtlar burada mis-porfir, qızıl filizləşməsi müəyyən olunmuşdur. Dağ-Cəyir kəndinin şimal-şərq ucqar hissəsində şimal-qərb istiqamətli (320-340⁰) qızıl-daşıyıcı zona aşkar edilmişdir. «Mərkəzi» adlanan bu zona hidrotermal dəyişilmiş (serisitləşmə, xloritləşmə, kaolinləşmə), doğranmış, kvarslaşmış və əzilmiş süxurlardan təşkil olunub.

Əldə edilmiş geoloji-geokimyəvi-geofiziki materialların analizi Cəyirçay sahəsinin sənaye əhəmiyyətli mis-porfir və qızıl filizləşməyə nəzərən perspektivli olduğunu dəlilət edir.

Cəyirçay yatağı Qaradağ filiz sahəsinin şərq cinahında yerləşərək Cəyir çayının yuxarı axarının hövzəsini əhatə edir. Yataq rayonunun ümumi sahəsi

30-40 kv.km-dir. Yatağın müəyyən edilmiş sərhədləri: qərbdən - Xoşyal dağından 2 km şərqdən; şimaldan - Cəyir çayının sol sahilinin yuxarılarından (təxminən Səngərtəpə dağı enliyinə qədər); cənubdan - Cəyirçayın sağ sahilinin yuxarılarından (Ağkənd – Dağcəyir kəndləri xəttindən təxminən 1,5 km cənubdan; şərqdən – Niəzli kəndi meridional xəttindən (Arıtəpəsu çayının Cəyirçaya töküldüyü yer) keçir.

Sahə, nüvəsi iri (100 kv.km), orta yura (J_2bj_2) yaşlı, 5-10 km radiusda nisbətən kiçik (20-30 kv.km) müstəqil üstyura (J_3) qranodiorit və kvars-diorit intruziv kompleksləri ilə (Cəyirçay, Çaykənd, Qabaqtəpə, Daşbulaq, Almalı-Tala və Gədəbəy) əhatə olunmuş Atabəy-Slavyanka polifazalı plagiokranit plutonundan ibarət Şəmkir vulkan-plutonik kompleksinin şərq hissəsində yerləşir (Abdullayev və b., 1988).

Bu intruzivlər Atabəy-Slavyanka plutonunun ətrafında həlqə şəkilində yerləşərək Gədəbəy filiz rayonunun bir çox yataq və təzahürlərinin yerləşmələrini nəzarət edirlər (İsmayılova, 2011, 2019, Ramazanov və b., 2012). Belə bir şəraitdə Cəyirçay qrupu yataqları yerləşib. Yatağın əsas xüsusiyyətlərindən biri də odur ki, o, iki müxtəlif yaşlı və müxtəlif tərkibli intruziv süxurlar arasında yerləşib.

Yataq rayonu orta yura yaşlı vulkanogen və vulkanogen-çökmə süxurlardan təşkil olunub.

Bat mərtəbəsinin çöküntüləri andezitlərlə, andezit-dasitlərlə və onların litoklastik tufları ilə təmsil olunublar. Onlar rayonun cənub-qərb hissəsində qalığı kütlələr şəkilində çıxışlar əmələ gətirirlər. Onların qalınlığı 100-200 metrdir.

Üst bayos (porfir qatı), riolit, riolit-dasit lavaları, aqlomerat tufları, tufkonqlomeratlar və qismən tufqumdaşlarından ibarət olub cüzi nəzərə çarpan bucaq uyğunsuzluğu ilə alt bayos çöküntülərini örtür. Onların qalınlığı 300-500 m-dir.

Alt bayos (alt vulkanogen qat) ərazinin şərq və cənub –şərq hissəsini əhatə edərək andezitlər, andezit porfiridlər və onlarla növbələşən tuf və tuflavalarla təmsil olunub.

Sahə, müxəlifliyi ilə fərqlənən bir çox maqmatik əmələgəlmələrin, xüsusən də orta-turş tərkibli əmələgəlmələrin varlığı ilə səciyyəlidir. Onlar morfoloji cəhətdən müxtəlif formalı iri çıxışlar, ayrı-ayrı ştokvari və daykaya-bənzər kütlələrlə təmsil olunublar. Atabəy-Slavyanka plagiokranit intruzivinin iridənəli, peqmatitəbənzər satelitləri daha geniş yayılmaya malikdirdər. Onlar, öz effuziv analoqlarının (riolitlərin) içərisində yerləşərək və onları ekzokontakt boyu yararaq, hidrotermal dəyişilmiş (kvarlaşma, kaolinləşmə, serisitləşmə və buynuzlaşma) süxur zolağı əmələ gətirirlər.

Yayıma sahələrinə və yer üzərindəki çıxışlarının ölçülərinə görə növbəti əmələgəlmələr üstyura- alt tabaşir (neokom) yaşlı dioritlər, qranodioritlər və kvarsli dioritlərdir. Onlar ərazinin cənub-qərb hissəsini təşkil edərək orta yuranın bütün vulkanogen-çökmə qatını yarırlar. Buraya həm də müxtəlif tərkibli diabaz, qabro-diabaz, qranit-porfir, andezit porfirid dayka və silləri aiddir.

Yatağın mərkəzi hissəsində (Cəyirçayın sol sahilində), uzunluğu 1,0 km eni 10-20 dən 40-45 m-ə qədər olan linzovari eksploziv brekçiya kütləsi aşkar olunub. Bu kütlə şaquliyyə yaxın düşməyə malikdir. Brekçiyaların tərkibi onları yerləşdirən süxurlarla eynidir (dəyişilmiş dasitlər, riodasitlər, törəmə kvarsitlər). Qırıntıların ölçüləri bir neçə mm-dən 5-10 sm, bəzən, hətta 15-20 sm-ə qədərdir. İriölçülü qırıntılar daha çox üstünlük təşkil edirlər.

Yataq sahəsinin tektonik quruluşu xeyli mürəkkəb olub onun hüdudlarında xarici tərəfi ilə şimal-qərbə çevrilmiş nal formalı həlqəvi strukturların varlığı ilə müəyyən edilir. Onun ən çox əyilmiş hissəsi Cəyirçayın sol qolunun dərin dərəsi boyu keçir. Cənub-qərbə getdikcə o tədricən burularaq düzxət forması alır. Onun əyilmiş hissəsində Cəyirçay yatağının əsas filiz kütləsi, xarici periferiyasında isə yuxarıda qeyd edilmiş eksploziv brekçiya çıxışları yerləşir. Strukturun cənub-qərb hissəsində, deformasiya qüvvələrinin boşalma sahəsində, gecyura yaşlı subvulkanik və intruziv kütlələrin çoxlu sayda soxulmaları müşahidə olunur.

Həlqəvi struktura və bütün filizdaşıyıcı zona şimalda və şimal-şərqdə Ağkənd-Niyazlı kəndləri meridianı üzrə keçən dərinlik qırılması ilə məhdudlanır.

Sahənin mərkəzi hissəsində, Cəyirçay yaylası adlanan yerdə əsasən şimal-qərb istiqamətli, ŞŞ düşümlü qırılma pozulmaları inkişaf etmişdir. Onlar, bəzi yerlərdə, yaxınlaşaraq eni 50-60 metr olan dəyişilmiş, ovulmuş, doğranmış süxur zonası əmələ gətirir və kvars damarları və kvars diorit və qranodiorit daykalari ilə müşayiət olunurlar. Belə sahələrə əsasən qızıl-daşıyıcı sulfid zonaları uyğunlaşır.

Bu qırılma pozulmaları və onları müşayiət edən zonalar şimal-qərb istiqamətində həlqəvi struktura dirənərək onun hüdudlarından kənara çıxmırlar.

Keçmiş yüzilliyin səksəncinci illərinə qədər Cəyirçay sahəsində heç bir ixtisaslaşdırılmış iş aparılmamışdır. Regional elmi-tədqiqat, tematik və axtarış-planalma işlərində Cəyirçayın yuxarı axarlarında hidrotermal dəyişilmiş süxurların və bu dəyişilmiş süxurlar içərisində misin törəmə minerallarının varlığı qeyd edilir. Bu baxımdan K.N.Paffenholsun işini qeyd etmək lazımdır. O, Komarovun 1839 –cu il tarixli işinə istinad edərək Cəyirçayın yuxarı axarında üç məntəqədə qızıl əlamətlərinin varlığını qeyd edir.

Bilavasitə Qaradağ yatağında kəşfiyyat işlərinin və onun şərq – Xoşyal cinahında qiymətləndirmə işlərinin aktivləşməsindən sonra, 1985-ci ildə Cəyirçay sahəsi və bilavasitə Cəyirçay yatağı sistematiq olaraq öyrənilməyə başlandı (Mikayılov S.M və dig.). Qiymətləndirmə işlərinin gedişində Xoşyal məntəqəsindən 2 km şərqdə Cəyirçayın sol qolu hövzəsində damarcıq-möhtəvi mis mineralaşması daşıyan sahə aşkarlanmışdır. Sonradan bu sahə birbaşa əlamətlər cəminə görə (porfir intruzivlərinin, hidrotermal dəyişilmiş süxurların geniş sahələrinin, mis və molibdenin yüksək miqdarının, pirit oreollarının, eksploziv brekçiyaların, «kvars nüvəsinin» və s. varlığı) yüksək perspektivli sahələr sırasına aid edilərək dəqiq geoloji-kəşfiyyat işləri obyektinə çevrilmişdir.

Cəyirçay sahəsində konsentrik şəkildə mikrodairəvi struktur deşifrə olunmuşdur. Müasir eroziya kəsilişində bu strukturun ayrı-ayrı fraqmentləri qövsvari qırılma strukturları şəklində ifadə olunmuşdur. Pozulma zonalarının qalınlığı 10 m-dən 50 m-ə kimidir. Pozulma zonalarında süxurlar hidrotermal dəyişməyə – kvarslaşmaya, kaolinləşməyə, doqranmağa məruz qalmışlar və minerallaşmışdır.

Xarici dairə bağlanmamışdır və Cəyirçay intruzivinin şərq kontaktına uyğun gəlir. Dairəvi strukturun qərb hissəsində daxili və xarici dairələrin arasında plagiogranit və kvarsli dioritlərin hesabına əmələ gəlmiş törəmə kvarsitlər inkişaf etmişdir. Mis-porfir və qızıl filizlərinin yerləşməsində törəmə kvarsitlərin serisit-muskovit fasiyası əhəmiyyətli rol oynamışdır.

Cəyirçay dairəvi strukturunun daxili hissəsində törəmə kvarsitlərin inkişaf etdiyi sahələrdə geofiziki anomaliyanın (ÇP 10%-ə kimi), mis və qızılın geokimyəvi anomaliyasının olması bu sahənin qızıla yüksək perspektivli olmasından xəbər verir.

Aparılan son tədqiqatlar nəticəsində Cəyirçay sahəsində bir neçə minerallaşma sahələri müəyyən olunmuşdur. Geniş çeşidli mineraloji və laboratoriya tədqiqatları aparılmadığına görə burada çöl şəraitində aparılan müşahidələrə üstünlük verilir. Qeyd etmək lazımdır ki, sahədə ümumən pirit, xalkopirit, xalkozin, bornit, malaxit, azurit mineralları yayılmışdır. Karbonat və gipsə nadir hallarda rast gəlinir. Barit və maqnetit mineralları istisna hallarda müşahidə olunur.

Yer səthinə çıxan minerallaşma sahələri üç əsas formada təzahür edirlər:

- Süxurlarda yayılmış filiz mütəviləri;
- Catlar boyu yerləşən minerallaşma;
- Hidrotermal damarlarda müşahidə olunana minerallaşma.

Pirit sahədə yayılmış əsas mineraldır. Qaradağ filiz yatağını məhdudlaşdıran şərq və şimal-cənub istiqamətli qırılmalar boyu hər yerdə müşahidə olunur. Sahənin yer səthinə çıxmış hündür yerlərində pirit adətən aşınıb və ya limonitləşib. Onlar süxurlarda ümumi yayılmadan başqa çatlar boyu təmərküzləşərək, damarcıq formasında da müşahidə olunurlar. Ən çox dəyişmiş turş mənşəli vulkanik süxurlarda onların yığımlarına rast gəlmək olur. Sahədə pirit minerallaşmasının əsas üç təzahürü qeyd olunub:

-Haçadağ dağının cənubi şərq yamacında və Cəyirçayın birinci sol qolu boyu yer səthinə çıxan süxurlarda;

-Cəyirçayın sol sahilində, yamac boyu şimal-şərq-cənub-qərbə istiqamətlənmiş qovşaqda;

-Aztəpəçay boyu uzanan süxurlarda.

Piritlə yanaşı misin xalkopirit, bornit, xalkozin, malaxit və azurit mineralları müşahidə olunur.. Xalkopirit nadir hallarda rast gəlinir. Süxurlarda tək-tək dənələr şəklində, hidrotermal damarlarda isə aqreqat şəklində səpələnmiş xalkopirit dənələri piritlə birlikdə Aztəpəçayın vadisində, güclü dəyişmiş vulkanik süxurlarda və Qaraqoyunlu kəndinin şimalından keçən çayın sağ qolu

boyu açılan süxurlarda müşahidə olunur. Yalnız Dağcəyir kəndinin şimali-qərbində, Cəyirçayın sol qolunda yerləşən təzahürdə xalkopirit qranitlərin içində aşkar olunub. Səngərtəpə dağının cənub-şərqində, dasitlərdə qızıl-daşıyan kvars damarlarında möhtəvi xalkopirit dənələrinə də rast gəlinir. Cəyirçay ərazisinin şimal şərq kənarında və Dağcəyir kəndinin şərqindəki bazaltlarda hidrotermal kvars-hematit damarlarında xalkopiritlə bornit aqreqatları müşahidə olunur. Misin törəmə mineralları, yer səthindən götürülmüş bütün nümunələrdə aşkar olunub (şəkil 5.3, 5.4). Qaradağ sahəsinin periferik hissələrindəki çatlarda xalkozin və xalkopirit mineralları müşahidə edilir. Hidrotermal damarlarda bornit xalkopiriti müşayiət edilir. Misin törəmə minerallarından malaxit geniş yayılıb, azurit onu müşayiət edir və əksər hallarda porfirli daykalarda müşahidə olunur. O çatlarda səpələnmiş və ya yaxma şəkilində görünür. Onun ən səciyyəvi çıxışları Qaradağ dağının cənub ətəyində, Haçadağ dağının qərb yamacında və Səngərtəpə dağının cənubunda aşkarlanıb.

Dağcəyir kəndinin şimal-qərbində Cəyirçay vadisinin sol qanadının kənarında 30 sm qalınlığında maqnetitli milonit zonası aşkar olunub. Həmin hissənin yalnız bir blokunda hematitli skarlara təsadüf edilib. Şimali-qərb – cənubi-şərq istiqamətli, qalınlığı 40–60 sm olan kvars-limonit-barit saxlayan hidrotermal zona Dağcəyir kəndinin şimalında Cəyirçayın sağ sahilində aşkarlanıb. Cəyirçay ərazisində üç əsas filiz təzahürü aşkarlanıb: Cəyirçay boğazında, Dağcəyir kəndinin şərq hissəsində və Səngərtəpə dağının cənub şərq hissəsində. Qalınlıqları 60 sm -ə çatan, kvarsdan ibarət damarlar, bəzi hallarda boşluqlar, kvars kristallarının aqreqatları və limonitlə doldurulublar. Nadir pirit və bəzi hallarda, səpələnmiş xalkopirit dənələrinə rast gəlinir. Qızıl saxlayan kvars damarları Səngərtəpə dağının cənubi-şərq hissəsində rast gəlinərək, istiqamətləri şimaldan cənubadır, yatımları isə qərbədir.

Son zamanlar sahədə dağ-qazma, geofiziki və geokimyəvi işlərin müşayiətilə 1:10 000 miqyasında axtarış işləri aparılmışdır. Cəyirçay yatağı da daxil olmaqla axtarış işləri 80 kv.km ərazini əhatə etmişdir. Planalma quyuları da nəzərə alınmaqla ümumi həcmi 7079,0 pm olan 28 quyuyu qazılmışdır.

Hesabat məlumatlarına görə, yatağın qərb hissəsində mürəkkəb ştokabənzər kvars-diorit-porfirit kütləsi (kiçik intruziv) aşkar olunub. Intruziv kütləsinin ölçüsü təxminən 1,0 kv.km-dir. Filiz zonasını yerləşdirən tektonik blok qərb – şimali-qərbdən və şərqdən qırılma zonaları ilə hüdudlanıb. Zonanın uzunluğu 3,5 km, eni – 50-100 m dən 150-200 m-ə qədərdir. Zonanın düşməsi $\text{ŞQ} < 80-90^0$ –dir. Zona 251 və 259 №-li quyularla bütün qalınlığı boyu öyrənilib. 259№-li quyuda zonanın asılı qanadında iki kern sınaqlarında (4,0 m qalınlıqlı), miqdarı 1 q/t olan qızıl aşkar edilib. Zonada misin miqdarı 0,10-0,23% hüdudlarında tərəddüd edir.

«Analitik icmala» görə, sahənin şimal-şərq cinahında filiz zonası 328 və 267 №-li quyularla kəsilib. 267№-li quyudan, götürülmüş kerna sınağında miqdarı 0,42 q/t miqdarda qızıl müəyyən edilib (yer səthindən təxminən 120 m dərinlikdə).

Qazılmış quyulara istinadən, filiz kütləsi mürəkkəb ştokverk formasına malikdir. O, 260;264; 330;262 və 263№№-li quyularla 300x400 m qeyri-bərabər şəbəkə üzrə açılaraq ilkin hüdudlandırılıb. Hüdudlandırılmış intervalda filiz kütləsinin uzunluğu 1000 m-ə yaxın, orta eni 200 m, orta qalınlığı isə 33,8m dir (10-68m). Bu quyulara əsasən və misin 0,356% orta miqdarı ilə S₂ kateqoriyası üzrə ehtiyatlar, 407 min t miqdarında, proqnoz rersursları hesablanıb. Filiz damarcıq və damarcıq-möhtəvi teksturalı olub pirit, xalkopirit və molibdenitlə təmsil olunub. Həmçinin xalkozin və melnikovit qeydə alınıb.

Cəyirçay sahəsində əsas filiz kütləsindən başqa misin 25-dən artıq minerallaşma punktları vardır (əsasən misin törəmə mineralları). Bunlar əsasən sahənin cənub-şərq hissəsində yerləşirlər. Onlar yanaşı yerləşmiş qırılmalar boyu inkişaf etmiş az-orta qalınlıqlı (0,5-20 m), 500 m-ə qədər uzunluğa malik minerallaşmış xətti zonalardan ibarət olub sporodik olaraq öyrəniliblər.

1999-cu ildən başlayaraq Cəyirçayın sağ qolu olan Arpadərəsi çayının hövzəsində Cəyirçay sahəsinin cənub-cənub-şərq hissəsində məxsusi qızıl və qızılsaxlayan kompleks filizlərin aşkar edilməsi məqsədilə qızıla ixtisaslaşdırılmış axtarış işləri aparılmışdır (Bəşirov T.Q).

Cədvəl

«Mərkəzi» qızıləşiyıcı zonanın sınaqlaşdırılmasının əsas parametrləri

Sıra №№	Sınağın götürülmə yeri	Sınaqlaşdırılmış interval, m	Qalınlıq, m	Miqdar, q/t	
				Au dan-dək	Ag dan-dən
1	Xəndək-3 Orta:	19,0-21,1	2,1	1,0-1,0 1,0	8,0-10,0 8,6
2	Çıxış №3 Orta:		3,7	8,0-25,0 6,1	6,0-72,0 15,9
3	Xəndək -29 Orta:	16,2-29,6	14,8	0,8-9,0 1,4	5,2-12,8 7,4
4	Xəndək-30 Orta:	6,0-9,0	3,0	1,0-1,2 1,1	6,4-6,8 6,6
5	Xəndək-34 Orta:	46,5-58,5	10,7	0,6-4,4 2,1	5,6-18,8 10,1
6	Xəndək-40 Orta:	19,5-26,7	7,2	1,0-6,6 2,5	3,2-10,4 8,9
7	Xəndək-62 Orta:	2,0-9,0	7,0	6,0-33,2 6,9	12,0-29,0 10,5
8	Quyu №3 Orta:	17,0-21,0	4,0	1,6-10,0 6,9	5,2-13,6 10,5

Qeyd edilmiş misporfir qatından başqa, Cəyirçay sahəsinin cənub-qərb hissəsində qızıla ixtisaslaşdırılmış axtarış işləri aparılmışdır. Dağ-Cəyir kəndinin şimal-şərq ucqar hissəsində şimal-qərb istiqamətli (320-340⁰) qızıləşiyıcı zona aşkar edilmişdir. «Mərkəzi» adlanan bu zona hidrotermal dəyişilmiş (serisitləşmə, xloritləşmə, kaolinləşmə), doğranmış, kvarslaşmış və əzilmiş süxur-

lardan təşkil olunub. Bütün uzanması boyu (2 km-ə yaxın) kvars diorit daykası ilə müşayiət olunan zonanın qalınlığı 40-70 m-ə çatır. O $60-70^0 <$ altında cənuba düşür. Yüksək miqdarda qızılı olan kvars özəyinin varlığı qeyd olunur. Çıxışlarda aparılmış sınaqlaşdırma nəticələrinə görə (13 sınaq) 4,5 m orta qalınlığa qızılın orta miqdarı 3,06 q/t müəyyən edilib. 3№-li quyu təxminən 20 m dərinlikdə 4 m qalınlığa malik zona kəşmişdir. Bu zonada qızılın orta miqdarı 6,9 q/t müəyyən edilmişdir. 1,5 km cənuba doğru daha bir oxşar zona aşkarlanmışdır. Bu zona quyu ilə 90 m dərinlikdə kəsilmişdir. Bu zonada 2,5 m qalınlığa qızılın miqdarı 1,2 q/t müəyyənləşdirilmişdir.

Beləliklə, tədqiqat sahəsinin hər yerində səthə yaxın olan süxurlarda hidrotermal dəyişmələr müşahidə olunur. Potensial resursların qiymətləndirilməsi üçün oksidləşmə və aşınma prosesləri mühüm və önəmlidir. Əksər ərazilərdə bu proseslər üst-üstə düşür. Bu proseslərin inkişafı, kəşfiyyat quyularının kernini sənədləşdirərkən və laboratoriya analizlərinə baxış keçirərkən aydın görünür. Oksidlənmiş zonalarda süxurlar turş mənşəli vulkanitlərin parçalanması nəticəsində əmələ gələn gilli mineralların inkişafına görə (kaolinləşmə) səciyyəvlənirlər və buna görə də burada onlar bəyaz rəngə boyanırlar. Kəsilişin aşağı hissəsinə doğru dəmir hidroksidlərinin mövcudluğu sementləşmə zonasının sərhədlərinə yaxınlaşmasına dəlalət edir. Bu zonada (sementləşmə-törəmə sulfid zənginləşməsi) əhəmiyyətli filiz minerallaşmasının təmərküzləşməsi, aşınma zonasından fərqli olaraq kəskin miqdarda artır.

ƏDƏBİYYAT

1. İsmayılova A.M. Qaradağ filiz-maqmatik sisteminin mis-porfir yataqlarının yerləşmə xüsusiyyətləri və zonallığı: geol.-min. elm. fəls. dokt..... dis. avtoref., Bakı Dövlət Universiteti, Bakı, 2011, 25 s.
2. İsmayılova, A.M. Qaradağ filiz-maqmatik sistemi və mis-porfir yataqlarının yerləşmə xüsusiyyətləri, zonallığı (Kiçik Qafqaz)” Bakı: Ləman Nəşriyyat Poliqrafiya MMC, 2019, 192 s.
3. Абдуллаев Р.Н., Мустафаев Г.В., Мустафаев М.А. и др. Мезозойские магматические формации Малого Кавказа и связанное с ними эндогенное оруденение. Баку: Элм, 1988, 158 с.
4. Баба-заде В.М., Абдуллаева Ш.Ф. Благороднометалльные рудно-магматические системы. Баку: Бакинского Университета, 2012, 276 с.
5. Баба-заде В.М., Махмудов А.И., Рамазанов В.Г. Медно- и молибден-порфировые месторождения. Баку: Азернешр, 1990. 375 с.
6. Баба-заде В.М., Рамазанов В.Г. и др. Минерально-сырьевые ресурсы Азербайджана. Баку: Озан, 2005. 808 с.
7. Рамазанов В.Г., Роберт Мориц, Каландаров Б.Г. и др. Месторождения благородных и цветных металлов Кедабекского рудного района, перспективы их поисков // Вестник Бакинского Университета. Серия естественных наук, 2012, №3, с.117-133.

ПЕРСПЕКТИВНОСТЬ ДЖАГИРЧАЙСКОЙ ПЛОЩАДИ НА БЛАГОРОДНЫЕ И ЦВЕТНЫЕ МЕТАЛЛЫ

А.М.ИСМАИЛОВА

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются перспективность Джагирчайской *площади* Кедебекского рудного района на благородные и цветные металлы. В результате проведенных исследований обнаружены золотоносные зоны северо-западного (320-340⁰) направления. Это зона состоит из гидротермально измененных (серицитизация, хлоритизация, каолинизация), раздробленных, окварцованных и перемятых пород. В этих породах обнаружены высокие содержания благородных и цветных металлов, что показывает о перспективности изученной площади на эти элементы.

Ключевые слова: Джагирчайская площадь, благородные и цветные металлы, перспективность, гидротермально измененные породы.

PROSPECTS OF JAGIRCHAY AREA FOR NOBLE AND NON-FERROUS METALS

A.M.ISMAILOVA

SUMMARY

The article discusses the prospects of the Jagirchay area of the Kedebek ore district for precious and non-ferrous metals. As a result of the studies, gold-bearing zones of the north-western (320-340⁰) direction were discovered. This zone consists of hydrothermally altered (sericitization, chloritization, kaolinization), crushed, silicified and crushed rocks. High concentrations of precious and non-ferrous metals were found in these rocks, which indicates the prospectivity of the studied area for these elements.

Key words: Jagirchay area, noble and non-ferrous metals prospect, hydrothermally altered rocks.